Projekt prestolnica Maribor

Program razvoja Mestne občine Maribor za mandat 2026–2030 in naprej

Maribor, ki pozna svojo preteklost, razvija svojo sedanjost in načrtuje svojo prihodnost.

Programski dokument

Uvod

Maribor je ključno slovensko zgodovinsko, kulturno, univerzitetno in gospodarsko središče. Program prestolnica Maribor izhaja iz načela, da mora mesto razvijati prihodnost, ne da bi pozabilo, kdo je.

Osnovo programa sestavlja ideologija slovenizma, ki nas opozarja na skrb za slovenski jezik, slovensko zgodovino, kulturno dediščino, lokalno pripadnost, družino in medgeneracijski prenos znanja.

Program je zasnovan okoli osmih ključnih stebrov in 49 projektov. Vsak projekt je treba v izvedbeni fazi dopolniti s pristojnostjo, odgovornim nosilcem, finančnim okvirom, virom financiranja, časovnico, pravnimi pogoji, tveganji in merilom uspeha.

Osem ključnih stebrov

1. SLOVENSKI MARIBOR — Identiteta · Jezik · Zgodovina · Dediščina

2. MARIBOR ZA DRUŽINE IN MLADINO — Demografija · Stanovanja · Vrtci · Mladi · Starejši

3. GOSPODARSKI MARIBOR — Tezno · Podjetništvo · Univerza · Investicije

4. SAMOOSKRBEN IN ODPOREN MARIBOR — Hrana · Energija · Voda · Lokalno gospodarstvo

5. POVEZAN MARIBOR — Javni prevoz · Železnica · Ceste · Parkiranje · Letališče

6. ZELEN, UREJEN IN VAREN MARIBOR — Drava · Pohorje · Javni prostor · Čistoča · Varnost

7. KULTURNI, ŠPORTNI IN TURISTIČNI MARIBOR — Kultura · Šport · Dediščina · Turizem

8. UČINKOVIT, PREGLEDEN IN FINANČNO ODGOVOREN MARIBOR — Uprava · Digitalizacija · Transparentnost · Finance · Mestne četrti

1 SLOVENSKI MARIBOR

1.1 Maribor – mesto slovenske zgodovine

- Vzpostavitev celovitega programa zgodovinske predstavitve mesta.
- zgodovinske poti
- informativne table
- digitalni zemljevid
- povezovanje muzejev, šol in turističnih organizacij
- predstavitev pomembnih osebnosti in dogodkov

Cilj: sistematična in javno dostopna predstavitev zgodovine Maribora

1.2 Maister 2030

- Celovit program predstavitve Rudolfa Maistra in pomena Maribora v zgodovini severne meje.
- zgodovinska pot
- digitalne vsebine
- sodelovanje z muzeji in izobraževalnimi ustanovami
- povezovanje s kulturnim in zgodovinskim turizmom

Cilj: prepoznavna mariborska zgodovinska pot, posvečena Maistru

1.3 Mestni register kulturne dediščine

- Pregled pomembnejših zgodovinskih objektov, spomenikov, sakralne dediščine in drugih elementov mestne zgodovinske krajine.
- evidenca objektov
- ocena stanja
- prednostni seznam za vzdrževanje in predstavitev
- digitalna dostopnost podatkov

Cilj: jasen pregled mestne kulturne dediščine

1.4 Slovenski jezik v javnem prostoru

- Kakovostna in dosledna uporaba slovenskega jezika v občinski komunikaciji, javnih informacijah in signalizaciji ob spoštovanju zakonodaje.
- pregled mestne signalizacije
- jezikovna kakovost občinskih gradiv
- jasna pravila za javne informacije

Cilj: urejen in kakovosten slovenski javni jezik

1.5 Zgodovina v izobraževanju

- Sodelovanje z vrtci, šolami, univerzo, muzeji in društvi pri lokalnih zgodovinskih vsebinah.
- učne poti
- predavanja
- lokalne zgodovinske vsebine
- sodelovanje z ustanovami

Cilj: več poznavanja lokalne zgodovine med mladimi

1.6 Živa lokalna tradicija

- Podpora društvom, rokodelstvu, lokalni kulinariki, običajem in drugim oblikam nesnovne dediščine.
- programi društev
- predstavitve tradicij
- lokalne prireditve
- prenos znanja med generacijami

Cilj: ohranjanje žive lokalne tradicije

2 MARIBOR ZA DRUŽINE IN MLADINO

2.1 Demografski observatorij Maribor

- Letno spremljanje ključnih demografskih kazalnikov.
- rojstva in smrti
- priseljevanje in odseljevanje
- starostna struktura
- število otrok in mladih gospodinjstev

Cilj: letno javno demografsko poročilo

2.2 Stanovanjski program Maribor 2030

- Celovit mestni stanovanjski program z merljivimi projekti.
- lokacije
- število stanovanj
- ocena vrednosti
- viri financiranja
- roki

Cilj: jasen seznam stanovanjskih projektov do 2030

2.3 Občinska zemljišča za stanovanja

- Pregled občinskih zemljišč in objektov, primernih za stanovanjsko gradnjo ali prenovo.
- popis zemljišč
- ocena izvedljivosti
- prioritetni projekti

Cilj: učinkovitejša uporaba občinskega premoženja

2.4 Program za mlade družine

- Povezovanje stanovanj, vrtcev, igrišč, šolskih poti in javnega prostora.
- družinam prijazne soseske
- igrišča
- varne šolske poti
- dostop do storitev

Cilj: boljše življenjsko okolje za mlade družine

2.5 Prenova praznega stanovanjskega fonda

- Identifikacija praznih oziroma neustrezno uporabljenih objektov, kjer lahko občina v okviru pristojnosti spodbuja prenovo.
- evidenca potencialnih objektov
- prenova
- sodelovanje z lastniki

Cilj: več učinkovito uporabljenih stanovanjskih kapacitet

3 GOSPODARSKI MARIBOR

3.1 Tezno 2.0

- Razvoj Tezna kot pomembnega gospodarskega in industrijskega območja.
- Infrastruktura
- dostopnost
- nova podjetja in izkoriščanje kapacitet
- razvoj obstoječih podjetij
- višja dodana vrednost

Cilj: močnejša gospodarska vloga Tezna

3.2 Maribor – mesto priložnosti in investicij

- Enotna mestna kontaktna točka za investitorje.
- jasen postopek
- odgovorna oseba
- spremljanje rokov
- zmanjševanje administrativnih ovir v pristojnosti MOM

Cilj: bolj predvidljivo investicijsko okolje

3.3 Univerza in gospodarstvo

- Sistematično povezovanje Univerze v Mariboru in gospodarstva.
- praksa
- raziskave
- skupni projekti
- tehnološki razvoj

Cilj: močnejša povezava znanja in gospodarstva

3.4 Podjetništvo mladih

- Podpora podjetniškim in tehnološkim projektom mladih.
- mentorstvo
- povezovanje z gospodarstvom
- prostori za razvoj idej
- podpora inovacijam

Cilj: več podjetniških priložnosti za mlade

3.5 Logistični Maribor

- Povezovanje Tezna, železnice, avtocestnega omrežja, letališča in regionalnega gospodarstva.
- logistične povezave
- industrijska logistika
- intermodalnost
- sodelovanje z državo

Cilj: močnejši logistični položaj Maribora

4 SAMOOSKRBEN IN ODPOREN MARIBOR

4.1 Mariborski načrt samooskrbe in odpornosti 2030

- Celovit načrt za hrano, energijo, vodo in ključne javne objekte.
- analiza ranljivosti
- prioritetni ukrepi
- letno spremljanje

Cilj: večja lokalna odpornost mesta

4.2 Od kmeta do mize

- Povezovanje podravskih pridelovalcev z javnimi zavodi ob upoštevanju pravil javnega naročanja.
- vrtci
- šole
- domovi za starejše
- lokalni dobavitelji

Cilj: več lokalne hrane v javni prehrani, kjer je izvedljivo

4.3 Lokalna predelava hrane

- Razvoj lokalnih prehranskih verig od pridelave do potrošnje.
- predelava
- distribucija
- tržnice
- lokalni ponudniki

Cilj: močnejša lokalna prehranska veriga

4.4 Urbani vrtovi

- Razvoj skupnostnih, šolskih in drugih urbanih vrtov.
- skupnostni vrtovi
- šolski vrtovi
- sadovnjaki
- urbano kmetijstvo

Cilj: več možnosti za lokalno pridelavo in skupnostno rabo

4.5 Energetsko učinkovita občina

- Pregled porabe energije v javnih stavbah in prednostna izvedba ekonomsko upravičenih ukrepov.
- energetski pregledi
- prenove
- učinkovita razsvetljava
- spremljanje porabe

Cilj: nižja poraba energije in stroški tam, kjer so ukrepi upravičeni

4.6 Sončna energija na javnih objektih

- Postavitev sončnih elektrarn in po potrebi hranilnikov na primernih javnih objektih.
- popis primernih streh
- investicijski modeli
- energetske skupnosti
- hranilniki, kjer so upravičeni

Cilj: več lokalno proizvedene električne energije

4.7 Vodna odpornost

- Varovanje vodnih virov in prilagajanje vodnim tveganjem.
- zmanjševanje izgub
- učinkovita raba
- zadrževanje padavinske vode
- prilagajanje poplavnim in sušnim tveganjem

Cilj: bolj odporna mestna vodna infrastruktura

5 POVEZAN MARIBOR

5.1 Izvedbeni nadzor OCPS

- Javna spremljava izvajanja sprejete prometne strategije.
- ukrep
- vrednost
- vir financiranja
- rok
- status

Cilj: pregleden nadzor nad prometnimi projekti

5.2 Električni javni prevoz

- Nadaljevanje modernizacije voznega parka in polnilne infrastrukture.
- električni avtobusi
- polnilna infrastruktura
- optimizacija voznih redov

Cilj: sodobnejši in učinkovitejši javni prevoz

5.3 Hitri avtobusni prevoz (BRT)

- Priprava in izvedba prioritetnih hitrih avtobusnih koridorjev tam, kjer analiza pokaže največji učinek.
- študija koridorjev
- projektna dokumentacija
- faze izvedbe

Cilj: hitrejše povezave na najbolj obremenjenih oseh

5.4 Mestna železnica

- Sodelovanje z državo pri vzpostavitvi mestnih železniških postajališč.
- usklajevanje z državo
- lokacije
- intermodalne povezave

Cilj: boljša uporaba železniške infrastrukture za mestni promet

5.5 Letališče Edvarda Rusjana

- Razvoj letališča kot regionalne prometne in gospodarske infrastrukture.
- boljša povezava z Mariborom
- javni prevoz
- turistično gospodarstvo
- sodelovanje z državo in upravljavcem
- študija potencialnih rednih povezav
- poslovni in tovorni potencial, kjer je tržno utemeljen

Cilj: jasna razvojna strategija letališča in boljša povezava z mestom

5.6 P+R in parkiranje

- Razvoj prestopnih točk in preglednejša parkirna politika.
- P+R
- digitalne informacije
- pregled zasedenosti
- jasna pravila

Cilj: lažje kombiniranje avtomobila in javnega prevoza

5.7 Varne poti

- Prioritetna ureditev poti za šole, vrtce, starejše, invalide, pešce in kolesarje.
- varne šolske poti
- pločniki
- prečkanja
- kolesarske povezave

Cilj: varnejše vsakodnevno premikanje

6 ZELEN, UREJEN IN VAREN MARIBOR

6.1 Drava – mestna razvojna os (Lent 2.0)

- Razvoj dostopov do Drave kot javnega, športnega in turističnega prostora.
- sprehajalne poti
- šport
- rekreacija
- turizem
- javni prostor

Cilj: močnejša povezava mesta z Dravo

6.2 Celoletno Pohorje

- Povezovanje športa, turizma, rekreacije in družinske ponudbe skozi vse leto.
- kolesarstvo
- pohodništvo
- zimski športi
- družinski turizem

Cilj: celoletna turistična in športna ponudba

6.3 Urejen javni prostor

- Sistematično vzdrževanje mestnega prostora.
- pločniki
- parki
- klopi
- koši
- razsvetljava
- igrišča
- odstranitev grafitov in določitev mestnih površin za umetnost (posebna služba)

Cilj: bolj urejene mestne površine

6.4 Mestni register problemov

- Javno spremljanje prijavljenih problemov v javnem prostoru.
- lokacija
- odgovorni
- rok
- status
- rešitev

Cilj: preglednejše in hitrejše reševanje problemov

6.5 Zeleni Maribor

- Razvoj zelenih površin in prilagajanje podnebnim tveganjem.
- drevesa
- zeleni koridorji

- parki
- senčenje
- ukrepi proti vročini

Cilj: bolj zelen in odporen mestni prostor

6.6 Varne javne površine

- Urejanje nevarnih točk in sodelovanje s pristojnimi službami.
- razsvetljava
- varne poti
- sodelovanje s policijo
- urejanje zapuščenih prostorov

Cilj: bolj kakovosten in varnejši javni prostor

7 KULTURNI, ŠPORTNI IN TURISTIČNI MARIBOR

7.1 Kulturni Maribor

- Podpora kulturnim ustanovam, ljubiteljski kulturi in mladim ustvarjalcem.
- kulturne ustanove
- ljubiteljska kultura
- mladi ustvarjalci
- kulturna infrastruktura

Cilj: močnejše kulturno življenje mesta

7.2 Sakralna in zgodovinska dediščina

- Ohranjanje in predstavitev zgodovinskih in sakralnih objektov kot kulturne dediščine.
- cerkve
- samostani
- pokopališča
- sakralna umetnost
- zgodovinski objekti

Cilj: boljša zaščita in interpretacija dediščine

7.3 Šport za vse

- Dostopna športna infrastruktura za otroke, mladino in rekreativce.
- igrišča
- športna društva
- šolski šport
- rekreacija

Cilj: več možnosti za šport v vseh delih mesta

7.4 Maribor – športno mesto

- Razvoj pogojev za vrhunski šport, dogodke in športni turizem.

- infrastruktura
- dogodki
- športni turizem
- povezovanje s Pohorjem in Dravo
- NK Maribor kot osrednja športna znamka mesta

Cilj: močnejša športna prepoznavnost

7.5 Kulturno-zgodovinski turizem

- Povezovanje Maistra, Anton Martina Slomška, starega Maribora, slovenske zgodovine, kulture in kulinarike.
- tematske poti
- digitalne vsebine
- turistični produkti
- sodelovanje z lokalnim gospodarstvom

Cilj: močnejša ponudba kulturnega turizma

7.6 Drava in Pohorje

- Skupna turistična zgodba mesta in njegovih naravnih potencialov.
- enotna promocija
- paketne ponudbe
- šport
- rekreacija
- družinski turizem

Cilj: povezane turistične ponudbe

8 UČINKOVIT, PREGLEDEN IN FINANČNO ODGOVOREN MARIBOR

8.1 Javni register projektov

- Javni pregled pomembnejših mestnih projektov.
- cilj
- cena
- financiranje
- izvajalec
- rok
- status

Cilj: občan lahko spremlja izvedbo pomembnih projektov

8.2 Pravilo »brez cene ni obljube«

- Vsak večji novi projekt mora imeti finančni in izvedbeni okvir.
- investicijska ocena
- vir financiranja
- strošek vzdrževanja

- časovnica

Cilj: več finančne odgovornosti pri načrtovanju

8.3 Digitalna občina

- Več občinskih postopkov elektronsko, sledljivo in uporabniku prijazno.
- e-vloge
- spremljanje postopkov
- elektronska obvestila
- odprti podatki

Cilj: manj birokracije za občane

8.4 20 četrti – 100 projektov

- Vsako območje mesta dobi pet prednostnih lokalnih projektov.
- prioritete
- ocena vrednosti
- rok
- odgovorni
- status

Cilj: enakomernejši razvoj mesta

8.5 Letno poročilo Maribor 2030

- Vsako leto javna primerjava med načrtovanim in izvedenim.
- izvedeni projekti
- stroški
- zamude
- razlogi za odstopanja
- naslednji koraki

Cilj: javno merjenje uspešnosti programa

8.6 Participacija občanov

- Nadgradnja participativnega proračuna in vključevanje občanov v lokalne prioritete.
- javne razprave
- predlogi občanov
- glasovanje
- spremljanje izvedbe

Cilj: več neposrednega sodelovanja občanov

8.7 Učinkovita občinska uprava

- Pregled postopkov in jasnejša odgovornost za njihovo izvedbo.
- poenostavitev postopkov
- jasne odgovornosti
- merjenje rokov
- uporabniška izkušnja

Cilj: hitrejša in bolj pregledna občinska uprava

49 projektov – pregled

1. SLOVENSKI MARIBOR
1. Maribor – mesto slovenske zgodovine
2. Maister 2030
3. Mestni register kulturne dediščine
4. Slovenski jezik v javnem prostoru
5. Zgodovina v izobraževanju
6. Živa lokalna tradicija

2. MARIBOR ZA DRUŽINE IN MLADINO
7. Demografski observatorij Maribor
8. Stanovanjski program Maribor 2030
9. Občinska zemljišča za stanovanja
10. Program za mlade družine
11. Prenova praznega stanovanjskega fonda

3. GOSPODARSKI MARIBOR
12. Tezno 2.0
13. Maribor – mesto priložnosti in investicij
14. Univerza in gospodarstvo
15. Podjetništvo mladih
16. Logistični Maribor

4. SAMOOSKRBEN IN ODPOREN MARIBOR
17. Mariborski načrt samooskrbe in odpornosti 2030
18. Od kmeta do mize
19. Lokalna predelava hrane
20. Urbani vrtovi
21. Energetsko učinkovita občina
22. Sončna energija na javnih objektih
23. Vodna odpornost

5. POVEZAN MARIBOR
24. Izvedbeni nadzor OCPS
25. Električni javni prevoz
26. Hitri avtobusni prevoz (BRT)
27. Mestna železnica
28. Letališče Edvarda Rusjana
29. P+R in parkiranje
30. Varne poti

6. ZELEN, UREJEN IN VAREN MARIBOR
31. Drava – mestna razvojna os (Lent 2.0)
32. Celoletno Pohorje
33. Urejen javni prostor
34. Mestni register problemov
35. Zeleni Maribor
36. Varne javne površine

7. KULTURNI, ŠPORTNI IN TURISTIČNI MARIBOR

37. Kulturni Maribor
38. Sakralna in zgodovinska dediščina
39. Šport za vse
40. Maribor – športno mesto
41. Kulturno-zgodovinski turizem
42. Drava in Pohorje

8. UČINKOVIT, PREGLEDEN IN FINANČNO ODGOVOREN MARIBOR

43. Javni register projektov
44. Pravilo »brez cene ni obljube«
45. Digitalna občina
46. 20 četrti – 100 projektov
47. Letno poročilo Maribor 2030
48. Participacija občanov
49. Učinkovita občinska uprava

Izvedbeno pravilo programa

Vsak projekt mora pred vključitvijo v letni izvedbeni načrt dobiti: pristojnost, odgovornega nosilca, oceno stroška, vir financiranja, časovnico, pravne pogoje, ključna tveganja in merilo uspeha.

Pri projektih, ki niso v neposredni pristojnosti Mestne občine Maribor, mora biti jasno označeno, ali lahko MOM projekt izvede sama ali pa nastopa kot partner države, javnega podjetja, druge občine ali drugega nosilca.

Programska usklajenost

Lokalni program občinsko konkretizira poudarke programa Stranke Straža na področjih družine in demografije, narodne in lokalne identitete, dostojnega dela in podjetništva, lokalne prehranske samooskrbe, varnosti ter učinkovite in pregledne javne uprave. Ukrepi, ki sodijo v državno pristojnost, niso predstavljeni kot neposredne županske pristojnosti, temveč kot področja sodelovanja ali pobud državi.

Krovna vizija

MARIBOR, KI VE, KDO JE. MARIBOR, KI VE, KAJ ZMORE. MARIBOR, KI VE, KAM GRE.

Mesto, ki spoštuje svojo preteklost, vendar ne živi v njej. Mesto, ki mladim omogoča prihodnost, družinam omogoča dom, gospodarstvu omogoča razvoj, občanom pa pregledno in odgovorno upravljanje.